

Lisa 8
Kinnitatud Saku Muusikakooli direktori
20.06.2018 käskkirjaga nr 5-ü

Saku Muusikakooli klarneti üldõppe õppekava, 7 õppeaastat, kokku 1120 tundi, koosneb klarneti üldõppe ainekavast, solfedžo üldõppe ainekavast ja muusikaloo põhiõppe ainekavast vastavalt õppeaastale: I - 140, II – 140, III – 140, IV – 175, V – 175, VI – 175 ja VII – 175 tundi

1. Ainete loend

- 1.1 I-VII klassis toimub 2 klarneti ja 2 solfedžo tundi nädalas.
- 1.2 IV-VII klassis toimub 1 muusikaloo tund nädalas.

2. Õppekava eesmärk

- 2.1 Õppekava eesmärk – õnnelik ja enesekindel inimene, kes:
  - 2.1.1 on sihipäraselt arendatud pillivaldamise oskuste ja loomevõimega;
  - 2.1.2 on süvamuusikat mõistev ja hindav;
  - 2.1.3 orienteerub erinevates muusikastiilides ning armastab muusikat ja musitseerimist;
  - 2.1.4 osaleb Saku valla kultuurielu edendamisel.

3. Klarneti üldõppe ainekava

3.1 I klass, klarnet, noorem aste (I-IV klass)

Õppe sisu:

Klarnetimängu õppimist on soovitav alustada 9-10 aasta vanuselt, kuid mitte hiljem kui 11-12 aasta vanuselt. Hilisem alustamine ei anna enam nii häid tulemusi. Kõik sõltub siiski lapse füüsilistest eeldustest.

Esimese õppeaasta esimesel poolaastal õpilasel kohustuslikke esinemisi ei ole.

Esimese õppeaasta teisest poolaastast alates esineb iga õpilane vähemalt korra poolaasta jooksul 2 eriilmelise palaga osakonna kontsertidel.

Tehnilisi arvestusi korraldada vastavate etüüdide ja heliredelitega kummalgi poolaastal üks. Nii esinemise eest kontsertidel kui ka arvestustel pannakse õpilastele hinded, mis kantakse tunnistusele.

Esmatähelepanu tuleks pöörata kohe sellele, et õpilane saaks alustada õppimist korralikul pillil, korraliku huuliku ja kvaliteetse keelega. Õpilasel peab algusest peale tekkima vaba ja kõlav toon, hiljem seda enam ei saavuta.

Kohe tuleb ka näidata õpilasele pilli kokkupaneku õigeid võtteid ja hoolitsemist oma instrumendi eest. Näidata keele ettevalmistamist ja selle täpset asetamist huulikule. Vastasel juhul ei teki õiget tooni.

Instrumendi korrashoid ja keele lihvimine olgu õpetaja töö.

Kohe esimesest tunnist alates tuleb pöörata erilist tähelepanu huuliku õigele kaugusele üle hammaste, huulte hoiele, õigele sissehingamisele ja väljapuhumisele.

Õpetajal tuleb seda pidevalt ette näidata ja selle täitmist nõuda. Veel tuleb tähelepanu pöörata käte asetusele, sõrmede tööle ja keele õigele liikumisele, igapäevasele pikkade nootide puhumisele (5-10 min.), õigele sissehingamisele ja väljapuhumisele.

Aasta jooksul õppida: 6-8 eriilmelist pala, 6-8 etüüdi.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) eesti lastelaul – „Poisid ritta“;
- b) eesti rahvalaul – „Meil aiaäärne tänavas“;
- c) G. Ernesaks – „Rong see sõitis“;
- d) K. A. Hermann – „Kevadel“;
- e) eesti rahvalaul – „Mutionu pidu“;
- f) eesti rahvalaul – „Kurb meel“;
- g) eesti rahvalaul – „Jaan läheb jaanitulele“;
- h) eesti rahvalaul – „Uhti, uhti uhkesti“;
- i) eesti rahvalaul – „Liiri lõõri lõokene“;
- j) eesti rahvalaul – „Süda tuksub“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) L. Eerola – „30 etüüdi algajatele“;
  - b) A. Regi – „Klarnetimängu õpetus, I osa“ (kergemad etüüdid).
- 3) Ansamblistest mängida kõikides klarnetiõpikutes olevaid kergemaid duette-triosid vastavalt õpilase võimekusele, näiteks rootsi kogumikust „30 melodier klarinetter“.
- 4) Heliredelid: I poolaastal Sol- ja Fa-mazhoor ühe oktaavi ulatuses. II poolaastal Sol, mi (kahe oktaavi ulatuses); Fa, re (kahe oktaavi ulatuses); Do, la (kahe oktaavi ulatuses) + kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa kuni Sol2.

Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

3.2 II klass, klarnet

Õppe sisu:

Pidev tähelepanu pilli õigele hoiule. Hingamine toimugu juba muusikaliste fraaside järgi. Jälgida, et keele liikumine oleks vaba ja minimaalne (mitte kurgust kaasa liikudes). Tihti selgitada õpilasele, et kurk peab olema pingevaba.

Õppeaasta jooksul õppida: 6-8 erinevat pala, 6-8 etüüdi.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) eesti rahvaviis – „Labajala valss“;
- b) eesti rahvaviis – „Laula, laula suukene“;
- c) O. Ita – „Ema sünnipäev“;
- d) R. Valgre – „Narva valss“;
- e) R. Valgre – „Pühapäev Kadriorus“;
- f) R. Valgre – „Saaremaa valss“;
- g) L. van Beethoven – „Koopoorav“;
- h) V. Maikapar – „Valss“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) L. Eerola – „30 etüüdi klarnetile“;
  - b) A. Regi – „Klarnetimängu õpetus, I osa“ (lõpuetüüdid);
  - c) A. Stark – „36 kerget etüüdi“;
- 3) Ansamblistest mängida triosid rootsi kogumikust „30 melodier för tre klarinetter“.
- 4) Heliredelid: Do-la, Re-si, Fa-re, Si-sol, Sol-mi + kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2. oktavi ulatuses. Õppida staccato mänguvõtet.
- Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

3.3 III klass, klarnet

Õppe sisu:

Jälgida, et õpilane mängiks pingevabalt ja et silmade vaade ei oleks suunatud maha sõrmedele, vaid näo kõrgusele seinale, muidu muutub kohe huuliku asetus ebasobivaks. Sisse viia punkteeritud rütm ja kuuteistkümnendikud. Noodilugemiseks kasutada lihtsamaid palasid II klassi repertuaarist. Staccato. Õppeaasta jooksul õppida: 5-7 erinevat pala, 5-7 etüüdi.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) „Keskmise raskusega lood klarnetile“;
- b) W. A. Mozart – „Ave Verum“;
- c) D. Kabalevski – „Klounid“;
- d) B. Bartók – „Õhtud külas“;
- e) F. Mendelssohn – „Kevade laul“;
- f) R. Schumann – „Unelmad“;
- g) W. A. Mozart – „Külatantsud“;
- h) W. A. Mozart – „Menuett“;
- i) J. Haydn – „Serenaad“;
- j) C. M. von Weber – „Jahimeeste koor“ ooperist „Nõidkütt“;
- k) N. Rimski-Korsakov – „India külaliste laul“;
- l) G. F. Händel – „Largo“;
- m) V. Cosma – „Only love“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) A. Regi „Klarnetimängu õpetus, II osa“;
- b) L. Eerola – „25 etüüdi klarnetile“;
- c) N. Gurfinkel – „Klarnetikool“;
- d) S. Rozanov – „Klarneti kool“.

3) Ansamblid.

Tasemenäited:

- a) „30 melodier för tre klarinetten“;
- b) „Londonderry Air“ – traditsionaal 4 klarnetile;
- c) H. Juurikase seatud triod ja kvartetid klarnetile;
- d) A. Regi ansambliseaded;
- e) „15 rahvalikku viisi 3 klarnetile“.

4) Heliredelid – eelmise aasta heliredelitele juurde õppida: Mi-mazhoor ja do-minoor, D7 ja pöörded 4 noodi kaupa, staccato.

Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

3.4 IV klass, klarnet

Õppe sisu:

Pidev õpilase õige pillihoiu ja tooni jälgimine. Erinevate strihhide kasutamine: détaché, legato, staccato, tenuto. Trioolide, süngoopide jne. tutvustamine. Harjutused 6/8, 9/8 ja 12/8 taktimõõdus. Melismide tutvustamine. Orkestripartiide harjutamine. Lehest lugemiseks kasutada II klassi repertuaari. Algastme lõpetamisel kasutada eksamil 3 eriilmelist pala. Üks neist võib olla ka suurvormi osa. Õppeaasta jooksul õppida: 5-7 eriilmelist pala, 5-7 etüüdi.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) J. S. Bach – „Adagio“;
- b) J. Haydn – „Adagio“;
- c) R. Schumann – „Seherezade“;

- d) W. A. Mozart – „Külatantsud“;
- e) „Kalamees“ – eesti tantsud N. Gurfinkeli klarnetikoolist;
- f) J. N. Hummel – „Vals“;
- g) C. M. von Weber – „Mazurka“;
- h) N. Štšedrin – „Nali“;
- i) D. Šostakovitš – „Romanss“.
- j) A. Regi – „Kolm pala eesti rahvamuusika teemadel“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) A. Stark – „Valitud etüüdid klarnetile“;
- b) L. Eerola – „25 etüüdi klarnetile“;
- c) G. Demnitzki klarnetikooli raskemad etüüdid.

3) Ansamblid.

Tasemenäited:

- a) James Poveri kogutud ansamblid (triid), I vihik;
- b) „Klarinetten duos, II osa“ (Richter'i seaded);
- c) „Threes' a Crowd Clarinet Trios“;
- d) H. Juurika seatud triid, kvartetid;
- e) A. Regi ansambliseaded;
- f) „15 melodier för 3 trumpeter“ (klarinetter)
- g) Lihtsamad duod, triid, kvartetid kogust „Clarinet Sessions Fun for Two, Three and Four Clarinets“ – by Don Cappel and L. Gerhart

4) Heliredelid: eelmise õppeaasta heliredelite kordamine, juurde õppida La-mazhoor ja faminoor, staccato ja kromaatile heliredel.

Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

Aasta lõpeb üleminekuksamiga, kus esitatakse 2 eriilmelist pala.

3.5 V klass, klarnet, vanem aste (V-VII klass)

Õppe sisu:

Õpilase pidev jälgimine tunnis, et säiliks vaba ja kõlav toon ning pingevaba mäng. Et palade esitamine oleks vaba, väljendusrikas, intonatsioon puhas ja mäng tehniliselt korrektne.

Melismide mängimine ja suurvormide tutvustamine. Orkestripartiide harjutamine. Lehest lugemiseks kasutada IV õppeaasta noote. Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, 8-10 etüüdi.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) „Lugusid klarnetile“ (populaarsete lugude seaded klarnetile ja klaverile);
- b) A. Regi – „Karjuse laul“;
- c) F. Mendelssohn – „Adagio“;
- d) L. van Beethoven – „Menuett“;
- e) W. A. Mozart – „Rondo“;
- f) A. Blok – „3 akvarelli“;
- g) B. Goodmani kogust „Jazz classic“ palad (8 tk);
- h) P. Tšaikovski – „Romanss“;
- i) G. F. Händel – „Andante“;
- j) W. A. Mozart – „Rondo“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) L. Eerola – „25 etüüdi klarnetile“;
- b) G. Demnitzki klarnetikooli etüüdid;
- c) M. Etlik – „Valitud etüüdid“;
- d) Kogumik „Studio dresner tanzsinfoniker“.

3) Ansamblid.

Tasemenäited:

- a) F. A. Hofmeister – „Duette für klarinetten“;
- b) „Threes' a crowd“ triod;
- c) H. Juurika seatud triod, kvartetid;
- d) L. van Beethoven – „Trio“;
- e) James Poveri kogutud ansamblid (trioid), II vihik.

4) Heliredelid: eelmise õppeaasta heliredelite kordamine. Juurde õppida Mi-mazhoor ja do-minoor. Kolmkõlad koos pööretega 4 noodi kaupa. Staccato ja kromaatile heliredel. Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

3.6 VI klass, klarnet

Õppe sisu:

Pidev töö igapäevaste harjutustega mängutehnika arendamiseks ja tooni kujundamiseks. Tutvustada ka dzässmuusika rütme. Orkestripartiide harjutamine. Ansamblimäng. Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, ka suurvormi osi; 8-10 etüüdi. Lehest lugemiseks kasutada V klassi repertuaari.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) „Debussy for clarinet“, 6 pala;
- b) „Solistenparade für Klarinette“;
- c) S. Prokofjev „Tütarlaste tants liiliatega“;
- d) D. Pesetti – „Presto“;
- e) K. Oginsky – „Adagio“;
- f) F. Lessel – „Menuett“;
- g) L. van Beethoven – „Sonatiin“;
- h) W. Gluck – „Meloodia“;
- i) M. Glinka – „Vokaliis“;
- j) B. Goodman – „Jazz Classics“;
- k) L. van Beethoven – „Menuett“;
- l) P. Tšaikovski – „Lilled valss“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) M. Etlik – „Valitud etüüdid“;
- b) K. Baerman – „Valitud etüüdid“;
- c) A. Stark – „40 etüüdi“;
- d) „31 etudes the developing clarinet“.

3) Ansamblid.

Tasemenäited:

- a) „12 klarnetiansamblit triost kuni sekstetini“;
- b) W. A. Mozart „Divertiment nr 1 kolmele klarnetile“;
- c) J. Haydn – „Klarneti sekstett“ – katkend „Üllatussümfooniast“ (arranzh. W. Johnson).
- 4) Heliredelid: eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde õppida La- mažoor ja fa- minoor. Staccato ja kromaatile heliredel.

Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

3.7 VII klass, klarnet

Õppe sisu:

Repertuaari tehniliselt vaba ja ilmikas mängimine. Lõpueksami kava õppimine.

Ansamblimäng. Aasta jooksul õppida: 7-8 eriilmelist pala, sealhulgas suurvorme või nende osi, 6-8 etüüdi. Noodilugemiseks kasutada VI klassi repertuaari.

1) Palad.

Tasemenäited:

- a) W. A. Mozart – „Süit“;
- b) M. Glinka – „Vokaliis“;
- c) C. Debussy – „6 pala klarnetile“;
- d) P. Tšaikovski – „Romanss“;
- e) Z. Fibich – „Pastoraal“;
- f) M. Mussorgski – „Šalunja“;
- g) L. Milhaud „Kapriis“;
- h) J. Medins „Romanss“;
- i) J. S. Bach „Sonaadid ja partiitad sooloklarnetile“.

2) Etüüdid.

Tasemenäited:

- a) Kloze – „20 etüüdi“;
- b) A. Regi – „Etüüdid“;
- c) K. Baermen – „24 etüüdi klarnetile“ (saatega);
- d) „31 etüüdi klarnetile“;
- e) L. Balassa-Berkesi klarnetikooli etüüdid.

3) Ansamblid.

Tasemenäited:

- a) D. Pedley „Five Folk Tunes“ (triole);
- b) H. Voxman „Klassikalisi ansambleid, I ja II vihik“.

4) Heliredelid: eelmise õppeaasta heliredelite kordamine. Juurde õppida: Re- mažoor ja si-minoor, Si- mažoor ja do- minoor, D7 ja >VII7 koos pööretega 4 noodi kaupa. Staccato ja kromaatile heliredel. Edukamate õpilastega ja edasi õppima minejatega harjutada kuni 6.-7. võtmemärgini heliredeleid.

Heliredelite ja etüüdide arvestus on 1 kord poolaasta jooksul, 1 kord poolaastas on hindeline esinemine.

VII õppeaasta lõpeb kooli lõpueksamiga, kus esitatakse 1 suurvorm, 2 erineva karakteriga pala peast, ansamblipala.

4. Solfedžo üldõppe ainekava

Solfedžo üldõppe ainekava eesmärk on õpilastes arendatud muusikaline kirjaoskus ja analüüsivõime.

4.1 I klass, solfedžo, noorem aste (I-IV klass)

Põhieesmärgid: rütmiõpetus, laaditaju arendamine, duur ja moll.

Õppe sisu:

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.

Kordusmärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot tervepaus

poolnoot poolpaus

veerandnoot veerandpaus

kaheksandiknoot kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-ti"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud.

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud. Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

4) Diktaat.

Rütmidiktaat 2-4 takti, ettevalmistused meloodiliseks diktaadiks.

5) Laulmine.

Heliredel duuris ja loomulikus mollis, I astme kolmkõla duuris ja mollis, eakohased ühehäälsed harjutused ja kaanonid.

6) Rütmiika.

Liikumisega (rütmiika, tants, pantomiim jms.) seotud mõisted ja vastavate võtete harjutamine, muusika kuulamine ja analüüs.

4.2 II klass, solfedžo

Põhieesmärgid: molli kolm liiki, intervallid p.1, p. 4, p. 5, p. 8.

Õppe sisu:

1) Rütmi ja taktimõõt.

Punkt noodi järel, kolmelöögiline noot, punkteeritud rütmi, kuueteistkümnendiknoot ja –paus, eeltakt.

2) Helistikud kahe märgini (D-h, B-g, d- ja e-moll), toon ja pooltoon, heliredeli ehitus, ebapüsivad ja püsivad astmed.

3) Intervallid.

Tutvumine puhaste intervallidega p.1, p. 4, p. 5, p. 8;

4) Kuulamine.

Duuri ja molli heliredel, T ja t kolmkõla põhikuju (meloodiliselt ja/või harmooniliselt), õpitud intervallid (meloodiliselt ja/või harmooniliselt).

5) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat 2-4 takti duuris, rütmidiktaat kuni neli takti.

6) Laulmine.

Duuri ja loomuliku molli heliredel, T ja t kolmkõla, lihtsad harjutused koos taktiviipamisega.

4.3 III klass, solfedžo

Põhieesmärgid: lihtintervallid, akordiõpetuse algus.

Õppe sisu:

1) Rütmi ja taktimõõt.

Punkteeritud rütmi (ta-i-ti), varemõpitu kordamine ja kinnistamine.

2) Helistikud.

Molli kolm kuju, helistikud kolme märgini.

3) Intervallid.

v.2, s. 2, v. 3, s. 3, intervallide suurus toonides, ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Akordid.

Toonika kolmkõla pöörded.

5) Kuulamine.

Õpitud intervallide eraldamine meloodiliselt ja/või harmooniliselt, duuri, loomuliku, harmoonilise ja meloodilise molli heliredelid.

6) Diktaat.

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat, neli takti, rütmidiktaat kuni neli takti.

7) Laulmine.

Duuri ja molli kolmkõla pööretega, duuri ja loomuliku molli heliredel.

4.4 IV klass, solfedžo

Põhieesmärgid: akordide ehitamine, toonika kolmkõla pööretega duuris ja mollis, põhikolmkõlad duuris ja mollis.

Õppe sisu:

1) Taktimõõt 3/8.

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

v. 6, s. 6, v. 7, s. 7

4) Akordid.

Duuri ja molli toonika kolmkõlade ehitamine ja pööramine; põhikolmkõlade ehitamine duuris ja mollis.

5) Kuulamine.

Duuri ja molli (kolm kuju) heliredelid; duuri ja molli kolmkõlad.

6) Diktaat.

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat (neli takti); rütmidiktaat (kuni neli takti).

7) Nõuded laulmisele: duuri ja molli kolmkõlad pööretega, duuri ja harmoonilise molli heliredel.

Üleminekueksam IV klassis, kirjalik osa:

a) diktaat 2/4 või 3/4 taktimõodus, 4 takti, kuni kahe märgiga helistikes, astmeline ja kolmõla liikumine;

b) rütmidiktaat 2/4 või 3/4 taktimõodus, 4 takti;

c) kuulamine: meloodilised lihtintervallid, T ja t kolmkõla, duuri ja molli (kolm kuju) heliredel;

d) teooria: helistiku määramine võtmemärkide järgi, antud intervalli määramine; heliredeli ehitamine (duur ja molli kolm kuju), antud helistikus toonika kolmkõla ehitamine ja pööramine, antud helistikus põhikolmkõlade ehitamine.

Suuline osa (vastavalt piletile):

a) duur heliredeli laulmine kuni kahe märgiga helistikes;

b) toonika kolmkõla pööretega ja/või põhikolmkõlade laulmine kuni kahe märgiga duurides;

c) õpitud harjutuse laulmine.

4.5 V klass, solfedžo, vanem aste (V-VII klass)

Põhieesmärgid: D7 lahendusega ning s.2, v.7 ja s.7 lahendustega.

Õppe sisu:

1) Rütm, taktimõõt: triool, 6/8 taktimõõt.

2) Helistikud: kuni viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid: lihtintervallide ehitamine antud noodist üles ja alla, v.7 lahendusega duuris (s.3, s.6) ja mollis (v.3, v.6), s.7 lahendusega p.8, s.2 lahendusega duuris (v.3, v.6) ja mollis (s.3, s.6).

4) Akordid: D7põhikujus duuris ja mollis, toonika, subdominandi ja dominandi kolmkõla pöörete ehitamine duuris ja mollis.

5) Kuulamine: D7 lahendusega, s.2, v.7, s.7 lahendustega, kolmkõla ning pöörded duuris ja mollis.

6) Diktaat: 2/4 või 3/4 taktimõodus 4-8 takti duuris, 4 takti mollis.

7) Laulmine: kõik õpitu, jõukohased harjutused.

4.6 VI klass, solfedžo

Põhieesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

Õppe sisu:

1) Rütm ja taktimõõt: punkteeritud 6/8 taktimõõt, triool, süngoop.

2) Helistikud: kuue märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid: lihtintervallide ehitamine antud noodist üles ja alla, intervallide laulmine antud noodist üles.

4) Akordid: kõikide põhikolmkõlade pöörete ehitamine duuris ja mollis.

- 5) Kuulamine: D7 lahendusega duuris ja mollis, duuri ja molli kolmkõlad ja nende pöörded, lihtintervallid.
- 6) Diktaat: 2/4 ja 3/4 taktimõõdus kuni 8 takti duuris või mollis.
- 7) Laulmine: kõik õpitu, jõukohased harjutused.

4.7 VII klass, solfedžo

Põhieesmärk: akordid VII astmelt.

Õppe sisu:

- 1) Rütm ja taktimõõt: sünkoop, vahelduv taktimõõt.
- 2) Helistikud: seitsme märgiga duurid ja mollid.
- 3) Intervallid: intervallide laulmine, kuulamine harmooniliselt ja meloodiliselt.
- 4) Diktaat: 2/4, 3/4 taktimõõdus 8 takti, 4/4 taktimõõdus 4 takti.
- 5) Laulmine: oskus rakendada teoreetiliselt õpitud.
- 6) Nooditeksti analüüs: lauluharjutuste analüüs õpitud helistikes.

Lõpueksam VII klassis, kirjalik osa:

- a) diktaat: 2/4 või 3/4 taktimõõdus – 8 takti, 4/4 taktimõõdus – 4 takti, kuni kahe märgiga helistikes;
- b) kuulamine: lihtintervallid meloodiliselt ja harmooniliselt, duuri ja molli kolmkõlad põhikujus ja pööretena harmooniliselt, D7 lahendusega duuris ja mollis;
- c) teooria: õpitud intervallide ja akordide ehitamine ning lahendamine antud helistikus või antud noodist, intervallide ja akordide määramine, harmoonilise või meloodilise molli ehitamine või laadi määramine;
- d) rütmidiktaat – 4 takti, õpitud rütmidel.

Suuline osa:

- a) moll heliredeli laulmine;
- b) põhikolmkõlad duuris ja mollis;
- c) D7 lahendusega duuri või molli;
- d) õpitud harjutuse laulmine.

5. Muusikaloo põhiõppe ainekava

Muusikaloo põhiõppe ainekava eesmärk on õpilastes tekitatud muusika kuulamise vajadus, oskus seda hinnata, kujundatud muusikatunnetuse võime, orienteerumisvõime erinevates muusikastiilides ja ajastutes, kvaliteetselt edasiantud baastadmised.

5.1 IV klass, muusikalugu (noorem aste)

Õppe sisu:

- 1) Heli omadused, heli teekond tekkimisest kuulajani, akustika põhitõed.
- 2) Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, meetrum, helilaad, tempo, dünaamika, register, tämber, harmoonia (homofoonia- polüfonia), faktuur.

Muusika näiteid esitatakse klaveril, võimalusel kasutatakse õpilaste repertuaari.

- 3) Vokaalmuusika hääleliigid, ansamblid, koorid.
- 4) Eesti rahvalaul ja selle liigid.
- 5) Eesti rahvapillid ja pillilood.
- 6) Eesti rahvatantsud.
- 7) Partituur: sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras, pillirühmadest moodustuvad ansamblid, orkestri paigutus.

Muusikanäidetena kasutatakse Viljaandi Muusikakoolis valmistatud CD-d, S. Prokofjevi muusikalist muinasjuttu „Petja ja hunt“ ja klaverijuttu „Neli heldet haldjat“.

- 8) Helitööde ülesehitus: motiiv, fraas, lause, periood.
- 9) Põhiskeemid vormidest: 2- ja 3- osaline lihtvorm, 3- osaline liitvorm, variatsioonivorm, rondovorm.

Näited Anu Kõlari raamatust „Muusikalugu“.

10) Tantsud: ajaloolised tantsud (menuett, gavott, polonees, masurka, krakovjakk, polka, booloro, tšaardaš, valss, tango).

11) Lavamuusika (ballett, ooper, rock-ooper, operett, muusikal).

Muusika näidetena kasutatakse Viljandi Muusikakoolis valmistatud CD-d.

5.2 V klass, muusikalugu (vanem aste)

Õppe sisu:

1) Keskaeg: romaani ja gooti stiil, gregooriuse laul, varajane mitmehäälsus, organum, motett, rüütli laul.

2) Renessans: ajastu üldisloomustus, võrdlus keskajaga, uued laululiigid – ballata, madrigal, Palestrina, Orlandus Lassus, ajastu pillid.

3) Barokk: ajastu üldisloomustus, võrdlus renessansiga, A. Vivaldi elu ja looming, „Aastaajad” (kordamisena).

J. S. Bachi elu ja looming: inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK), oreliteosed (tokaata ja fuuga d moll).

Concerto grosso mõiste, Brandenburgi kontserdid.

Vokaalmuusika (mõni aaria või kantaadi osa).

4) Klassitsism: ajastu üldisloomustus ja võrdlus barokiga, uued žanrid.

J. Haydni elu ja looming.

Sümfoonia mõiste ja ülesehitus.

Sonaat-allegro vorm, instrumentaalkontsert.

Keelpillikvarteti mõiste ja ülesehitus.

W. A. Mozarti elu ja looming: sümfooniad, klaverisonaadid.

Ooperiloomingust katkendid ooperitest „Figaro pulm”, „Don Giovanni” ja „Võluflööt”.

Reekviem.

Ludvig van Beethoveni elu ja looming, helikeele võrdlemine Haydni ja Mozarti loominguga.

Klaverisonaadid.

Sümfooniad.

5.3 VI klass, muusikalugu

Õppe sisu:

1) Romantism

F. Schubert: laulud, laulutsükliid, sümfooniad, klaverimuusika, kammermuusika.

F. Chopin: etüüdid, prelüüdid, poloneesid, mazurkad, valsid.

R. Schumann: klaverimuusika - klaveripalade tsükkel „Lastestseenid”.

E. Grieg: klaveripalad ja orkestrimuusika – kontsert klaverile ja orkestrile a-moll, muusika

H. Ibseni draamale „Per Gynt”.

J. Sibelius – sümfooniline muusika.

H. Alfven – Rootsi rapsodia nr. 1.

2) Baltimaade muusika

Läti muusika: piirialade rahvalaulude sarnasus, Cimse seminarist, A. Kalninši looming.

Leedu muusika: M. Tšiurlionise sümfoonilised poemid „Mets” ja „Meri”.

3) Vene muusika

Rahvalaulust Glinkani – M. Glinka orkestrimuusika, ooperid.

Vene muusika 19. saj. 2. poolel: „Võimas rühm” (A. Borodin, M. Mussorgski, N. Rimski-Korsakov, C. Cui, M. Balakirev).

P. Tšaikovski: klaveripalade tsükkel „Aastaajad”, kontsert klaverile ja orkestrile nr. 1, sümfooniline muusika, ooperid, balletid.

S. Prokofjev: ballett „Romeo ja Julia”, sümfooniad.

D. Šostakovištš: prelüüdid ja fuugad, sümfooniad, filmimuusika.

5.4 VII klass, muusikalugu

Õppe sisu:

1) Põgus ülevaade 20. sajandi muusika uutest suundadest: impressionism, ekspressionism, neoklassitsism.

2) Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. sajandil: laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus, 3 esimest üldlaulupidu, rahvusliku heliloomingu teerajajad (Kunileid, Thomson, Saebelman, Hermann), esimesed professionaalid (Kappel, Härma, Tüür), esimene sümfooniaorkester (Läte).

3) Eesti muusikaelu 20. sajandil:

R. Tobias, A. Kapp, nende osa sümfoonilise muusika arendamisel.

H. Eller – põhjamaise helikeele taotlused.

E. Tubin – Eesti suurim sümfonist, esimese balleti looja.

M. Saar ja C. Kreek – rahvaviiside arendusvõtted nende lauludes.

V: Tormis- rahvamuusika kasutamine, võrdlus Saare ja Kreegiga.

G. Ernesaks- laulutaat, tema tegevusvaldkonnad, ooperid.

Uute muusikaliste väljendusvahendite kasutuselevõtt: E. Tamberg, A. Pärt

Uus põlvkond, 20. sajandi II poolel sündinud heliloojad: L. Sumera, E. S. Tüür.

Lõpueksam VII klassis – koosneb õppeaasta jooksul kuulatud muusikanäidete äratundmisest ning küsimustest eesti muusika kohta.